

УДК 811.111 : 371.315 : 373.6

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ІНЖЕНЕРІВ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕНСИВНОЇ МЕТОДИКИ

Александров В.М., викладач

Запорізький національний університет

Стаття висвітлює результати впровадження інтенсивної методики в процес навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови. Проаналізовано результати підсумкового контролю експериментальних та контрольних груп інженерів на провідних вітчизняних підприємствах. Показано, що методика інтенсивного навчання є ефективною для навчання інженерів різних галузей професійно-орієнтованої іноземної мови.

Ключові слова: інтенсивний метод, професійно-орієнтована англійська мова, мовленнєві вміння.

Александров В.М. РЕЗУЛЬТАТЫ ОБУЧЕНИЯ ИНЖЕНЕРОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОМУ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ С ПРИМЕНЕНИЕМ ИНТЕНСИВНОЙ МЕТОДИКИ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья рассматривает результаты обучения инженеров профессионально-ориентированному английскому языку средствами интенсивной методики. Представлен анализ результатов итогового контроля экспериментальных и контрольных групп инженеров на ведущих отечественных предприятиях. Показано, что методика интенсивного обучения является эффективной для обучения инженеров разных отраслей профессионально-ориентированному английскому языку.

Ключевые слова: интенсивный метод, профессионально-ориентированный английский язык, речевые умения.

Alexandrov V.M. THE RESULTS OF TEACHING ENGINEERS PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH BY INTENSIVE METHODS / Zaporizhzhya National University, Ukraine

The article deals with intensive methods for teaching professionally oriented English. It analyses the results of experimental and control groups of engineers at the leading enterprises. It is suggested that intensive methods are efficient in the process of teaching engineers of various industries professionally oriented English.

Key words : intensive methods, professionally oriented English, communicative skills.

Вивчення нових підходів і напрямків розвитку інтенсивної методики залишається актуальним для сучасної освіти і продовжує досліджуватись сучасними вітчизняними вченими (О.Б. Тарнопольський, С.П. Кожушко, З.М. Корнева) [1, 3]. Враховуючи нові соціальні замовлення суспільства, особлива увага надається використанню інтенсивної методики для навчання вітчизняних інженерів професійно-орієнтованої англійської мови.

Організація навчання іноземної мови в сучасних умовах вимагає подальшого удосконалення методики інтенсивного навчання іноземної мови, яка передусім пов'язана з іменами Г. Лозанова, Г.О. Китайгородської [2, 2]. Тому результати впровадження інтенсивної методики в процес навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови мають викликати інтерес методистів, які досліджують дану проблему.

Мета статті – показати результати навчання професійно-орієнтованої англійської мови інженерів ВАТ ПБК “Славутич” і ВАТ “Запоріжтрансформатор”, які засвідчують ефективність інтенсивної методики.

Експериментальна перевірка ефективності методики інтенсивного навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови здійснювалася на пиво-безалкогольному комбінаті ВАТ ПБК “Славутич” і ВАТ “Запоріжтрансформатор” протягом 1998-2007 років та охоплювала інженерів різних відділів. Аргументами для проведення експерименту саме на цих підприємствах стали розвинуті міжнародні зв'язки даних підприємств, які роблять їх цікавою базою для науково-експериментальної роботи у сфері методики навчання іноземної мови для професійних цілей.

Загальна кількість інженерів, які брали участь в експерименті, складала на ВАТ “Запоріжтрансформатор” – 120 осіб; на ВАТ ПБК “Славутич” – 115 осіб. Підготовка спеціалістів на ВАТ ПБК “Славутич” тривала з 1998 по 2002 рік, а на ВАТ “Запоріжтрансформатор” – з 2003 по 2007 рік.

На ВАТ ПБК “Славутич” у період з 1998 по 2002 роки експеримент проводився у 8 групах інженерів, з яких 4 групи були експериментальними і 4 контрольними. Експериментальні групи інженерів інтенсивної підготовки ЕС1 (1998-1999 рік навчання), ЕС2 (1999-2000 рік навчання), ЕС3 (2000-2001 рік навчання), ЕС4 (2001-2002 рік навчання) склалися з 15 інженерів-технологів кожна. Контрольні групи інженерів КС1 і КС2 (1998-2000 рр.), КС3 і КС4 (2000-2002 рр.), які нараховували 12, 13, 15, 15 осіб відповідно, були орієнтовані на поурочне навчання протягом двох років. Інженери, які входили до складу

експериментальних та контрольних груп, належали до вікових категорій від 25 до 50 років та мали досить різний рівень підготовки загальнонавчальної англійської мови.

Протягом 2003-2007 років на ВАТ “Запоріжтрансформатор” інтенсивне навчання професійно-орієнтованої англійської мови проводилося у 8 групах інженерів-конструкторів: 4-х експериментальних та 4-х контрольних. В експериментальних групах ЕТ1 (15 осіб), ЕТ2 (13 осіб), ЕТ3 (15 осіб), ЕТ4 (17 осіб) інтенсивне навчання проводилося у 2003-2004, 2004-2005, 2005-2006 та 2006-2007 роках відповідно. Поурочне навчання для контрольних груп КТ1, КТ2, КТ3 та КТ4 (по 15 осіб кожна) проводилося протягом 2003-2005 та 2005-2007 років відповідно.

Однорідність якісного складу груп досягалась, перш за все, врахуванням рівнів іншомовної освіти інженерів, а також належністю до споріднених відділів підприємства. Навчальний час для підготовки інженерів експериментальних та контрольних груп був однаковим і становив 360 навчальних годин.

У ході перевірки ефективності методики інтенсивного навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови важливим було дотримання реалізації оціночної, навчальної і розвиваючої функцій контролю, а також функції зворотного зв'язку. Для того, щоб ці функції успішно реалізовувались у процесі навчання, наш контроль був цілеспрямованим, репрезентативним, об'єктивним та систематичним [3].

Цілеспрямованість полягала в тому, що контроль був спрямованим на конкретні мовленнєві навички та вміння інженерів. У нашому випадку перевірялися слухо-вимовні, лексичні, граматичні навички (мовна компетенція) та вміння здійснювати мовленнєву діяльність у говорінні, читанні, письмі з урахуванням професійної орієнтації інженерів (комунікативна компетенція).

Репрезентативність контролю означала те, що контролем було охоплено весь мовний і мовленнєвий матеріал професійно-орієнтованого навчання. Контроль мовного матеріалу був спрямований на перевірку лексичних навичок у сфері загальнонавчальної, ділової та професійної лексики, а також перевірку потенціального словникового запасу інженерів. Мовленнєві навички та вміння перевірялися під час усного спілкування, а також за допомогою спеціально підготовленої анкети, яка включала питання, пов'язані зі специфікою діяльності підприємства. Об'єктивність контролю досягалася за допомогою методів статистичного аналізу, які систематично застосовувалися на всіх етапах навчання експериментальних та контрольних груп.

На етапі навчання професійно-орієнтованої англійської мови об'єктами контролю виступали лексичні, граматичні навички (мовна компетенція) та вміння здійснювати мовленнєву діяльність у говорінні, аудіюванні, читанні, письмі (комунікативна компетенція) в контексті професійної тематики. Критеріями оцінки відповідей отриманих під час здійснення контролю виступають якісні та кількісні показники володіння різними видами мовленнєвої діяльності.

У продуктивних видах мовленнєвої діяльності (говорінні, письмі) основними якісними показниками є ступінь повноти розкриття теми, імпровізація та правильність використання мовних засобів. Кількісні показники складають обсяг і швидкість усного або письмового висловлювання.

У рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні) основним якісним показником є ступінь розуміння (загальне, повне, детальне). Кількісними показниками є тривалість звучання тексту і темп мовлення – в аудіюванні, обсяг тексту – в читанні.

Після проведення заключного етапу інтенсивного навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови було здійснено підсумковий контроль. За своєю формою підсумковий контроль був як фронтальним, так й індивідуальним, одномовним і був спрямований на перевірку рівня сформованості іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь у сфері професійно-орієнтованої англійської мови. Засобами проведення контролю виступали спеціально підготовлені тестові завдання для перевірки мовних та мовленнєвих вмінь, які включали інструкцію для виконання.

Як показує таблиця 1, експериментальні групи, що проходили інтенсивну підготовку з професійно-орієнтованої англійської мови, досягли вищих рівнів розвитку навичок та вмінь говоріння, письма, аудіювання та читання в сфері професійно-орієнтованої англійської мови.

Результати підсумкового контролю навичок та вмінь аудіювання в експериментальних та контрольних групах інженерів ВАТ ПБК “Славутич” суттєво не відрізнялися. Це можна частково пояснити тим, що аудіювання є найскладнішим видом мовленнєвої діяльності. Очевидною перевагою інтенсивної методики в даному випадку є швидке формування навичок сприймання професійно-орієнтованої інформації, яка подана англійською мовою, на слух. Перевірка навичок та вмінь аудіювання включала прослуховування аудіотексту, який охоплював професійну тематику та включав ділову та спеціальну лексику. Після прослуховування запису інженери мали відповісти на 10 запитань, які перевіряли розуміння тексту. За кожну правильну відповідь інженер отримував один бал, а максимальний результат аудіювання складав 10 балів (100%). Питання надавалися в письмовому вигляді та передбачали

отримання від інженерів письмової відповіді на англійській мові. Схожість результатів аудіювання експериментальних (57-60%) і контрольних груп (53-55%) також можна пояснити мовленнєвою практикою, набутою під час активного спілкування у процесі праці усіх груп інженерів ВАТ ПБК “Славутич” з великою кількістю іноземних спеціалістів.

Таблиця 1 - Результати підсумкового контролю мовленнєвих навичок та вмінь інженерів

ВАТ ПБК “Славутич”		
	Експериментальні групи	Контрольні групи
Аудіювання	57-60%	53-55%
Читання	72-78%	69-72%
Говоріння	69-71%	59-61%
Письмо	40-42%	42-43%
ВАТ “Запоріжтрансформатор”		
	Експериментальні групи	Контрольні групи
Аудіювання	55-61%	49-51%
Читання	75-79%	70-74%
Говоріння	70-71%	50-52%
Письмо	45-50%	45-47%

Результати підсумкового контролю навичок та вмінь аудіювання інженерів ВАТ “Запоріжтрансформатор” виявилися дещо вищими в експериментальних групах (55-61% у порівнянні з 49%-51%). Це пояснюється виключно активізацією слухової діяльності в штучно створеному іншомовному середовищі, що дозволило створити відповідні слухові навички в інженерів експериментальних груп за досить стислий час інтенсивного навчання.

Для перевірки вмінь читання як виду мовленнєвої діяльності ми розробили і використали тексти, які містили інформацію про технологію виробництва продукції на підприємстві (від сировини до кінцевого продукту). Такі тексти дозволяли перевірити вміння інженерів в усіх видах читання. З тією ж метою ми використовували нескладні оригінальні тексти, зміст яких відповідав вивченій професійній тематиці. Після прочитання тексту інженери мали відповісти на 10 запитань, які перевіряли розуміння змісту. За кожну правильну відповідь інженер отримував один бал, а максимальний результат складав 10 балів (100%). Результати підсумкового контролю навичок та вмінь читання інженерів експериментальних груп ВАТ ПБК “Славутич” та ВАТ “Запоріжтрансформатор” виявилися досить високими (72-78%, 75-79%). Необхідно зазначити те, що трохи вищі результати інженерів експериментальних груп були досягнуті за один навчальний рік у порівнянні з результатами інженерів контрольних груп (69-72%, 70-74%), які оволодівали професійно-орієнтованою мовою в режимі поурочного навчання протягом двох років.

Навички та творчі вміння письма і говоріння неможливо оцінювати інакше як на основі написання есе творчого характеру або на основі участі інженерів в усних інтерв'ю [1]. Під час підсумкового контролю навичок та вмінь говоріння та письма у сфері професійно-орієнтованої англійської мови ми застосовували письмові тестові завдання з вільно конструйованою очікуваною відповіддю. Такі завдання надавали також можливість перевірки лексичних і граматичних мовних вмінь. Основними показниками якості тесту мають бути його валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність [3].

Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками і вміннями. Наше письмове тестове завдання наочно показувало рівень володіння інженерами мовними і мовленнєвими вміннями у сфері професійно-орієнтованої англійської мови та було стабільним, тобто валідним та надійним. Показник диференційної здатності був обумовлений структурою та змістом письмового тесту для перевірки мовних та мовленнєвих вмінь інженерів і дозволяв оцінити мовні і мовленнєві вміння кожного інженера у сфері англійської ділової мови або мови для спеціальних цілей. Стосовно простоти організації проведення, затрат часу та зусиль на виконання завдань, а також простоти перевірки, тест був практичним та економічним. На нашу думку, розробка та використання тестових завдань з вільно конструйованою очікуваною відповіддю найбільш повно відповідають меті нашого дослідження і дозволяють наочно побачити навички та вміння письма та говоріння, активний лексичний та граматичний мінімум інженерів у сферах ділової англійської мови та мови для спеціальних цілей. Однак проблемні питання, які ставляться, мають відтворювати реальність

виробництва та передбачати надання інженерами поширених відповідей, що мають показати рівень володіння професійно-орієнтованою англійською мовою.

За своєю структурою тест поділявся на 3 розділи та містив питання, що були безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю інженерів конкретного виробництва. Поставлені питання передбачали перевірку мовних та мовленнєвих вмінь в усіх трьох складових професійно-орієнтованої англійської мови (BE, ESP, GE).

Розділ Business English містив 9 пунктів, що передбачали надання інженерами загальної ділової інформації про структуру своєї компанії, завдання відділу, власні обов'язки та специфіку особистої трудової діяльності.

A. We and our company

(Business English)

1A. Write down your Curriculum Vitae.

2A. Give some facts and figures about your company (company's history and present activity). What is the mission of your company? What do you know about international market situation in your sphere?

3A. Describe your company's structure, departments and positions.

4A. What does your department deal with?

5A. Explain your own responsibilities. What are peculiarities of your job?

6A. What is the most difficult task to perform for you?

7A. What specific skills do you need to do your job?

8A. Could you list most important qualities for the engineer (manager) of your level?

9A. Why do you need English for your job?

Розділ English for Specific Purposes включав 6 пунктів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом та продукцією компанії. Це вимагало використання спеціальної лексики (сировина, запчастини, обладнання, процеси) для надання поширеної інформації про виробничий процес.

B. Our product

(English for Specific Purposes)

1B. What are the main shops of your plant? Give a short description of the production process at your plant (your vision).

2B. Describe your company's product. What are the main parts of your product? How many parts does your product consist of?

3B. What materials do you use in the production process?

4B. What are the main spare parts? Do you produce or purchase them? Who are your main suppliers?

5B. Can you name some fastenings that you use? Where do you use them?

6B. Could you compare your production with the same products of the world's leading companies (advantages and disadvantages)? Who are your main competitors? Who are your main customers?

Розділ General English складався з 8 пунктів, які були спрямовані на отримання інформації про країну компанії-партнера та економічні стосунки з зарубіжними партнерами:

C. Our partners and their countries

(General English)

1C. The country of your partners (suppliers, customers), geographic position and climate

2C. Population, nationalities, language

3C. Political system and administrative division of the country

4C. The capital and the main cities

5C. The main rivers

6C. The country's famous people (politicians, writers, musicians, sportsmen)

7C. The national traditions and cuisine

8C. Your company's economic relations with the partner-country

Такий підхід дозволяв перевірити навички та вміння письма та говоріння, коли інженери мали відповіді на запитання, які були безпосередньо пов'язані з їхньою професійною діяльністю. Критеріями оцінювання була кількість речень; лексична, граматична, синтаксична правильність; логічний зв'язок речень; різноманітність лексики та граматичних засобів. Максимальний результат для оцінювання навичок та вмінь письма кожного інженера становив 100 балів – 40 балів Business English, 40 балів English for Specific Purposes, 20 балів General English.

Аналіз проведеного письмового тесту показав, що на кожне запитання інженери дали поширені письмові відповіді, у вигляді коротеньких есе від 5 до 14-15 речень. У загальному вигляді відповіді кожного інженера склали 100-150 речень та надали досить широкий обсяг інформації. Такі кількісні характеристики обсягу професійно-орієнтованої інформації, на наш погляд, свідчать про практичне володіння інженерами мовленнєвими вміннями на рівні, достатньому для здійснення англomовного спілкування у професійних ситуаціях.

Результати підсумкового контролю навичок та вмінь письма у сфері професійно-орієнтованої англійської мови в експериментальних та контрольних групах інженерів ВАТ ПБК “Славутич” та ВАТ “Запоріжтрансформатор” виявили прогалини лексичної, граматичної, синтаксичної правильності побудови речень. Однак треба зазначити, що всі допущені помилки, які не виправляються викладачами під час говоріння, оскільки суттєво не впливають на розуміння інформації, були виправлені в письмових тестах, чим і пояснюється низьке оцінювання письма як виду мовленнєвої діяльності.

Схожість результатів письма інженерів експериментальних та контрольних груп (45-50%, 45-47%) можна пояснити приблизно однаковою недостатністю практики письма експериментальних груп, тому що умови інтенсивного навчання дозволяють більш швидко розвивати навички говоріння, читання, аудіювання за рахунок письма.

Оцінювання говоріння проводилося за критеріями, наведеними в “Методике обучения английскому языку для делового общения” [1]. Критерії включали відповідність висловлювання заданій темі, темп мовлення, грамотність, логічний зв'язок речень, різноманітність висловлювань, кількість речень монологічного висловлювання, правильне розуміння поставлених запитань. Запропоновані тестові запитання також використовувалися як план для усної співбесіди, що передбачало перевірку мовленнєвих вмінь під час ділового англomовного спілкування (40 хвилин для кожного інженера), яке було пов'язано з виробничою діяльністю підприємства. Враховуючи додаткові запитання викладача, кількість речень-відповідей зростала щонайменше втричі. Максимальний результат для оцінювання навичок та вмінь говоріння складав 100 балів – 40 балів Business English, 40 балів English for Specific Purposes, 20 балів General English.

Результати підсумкового контролю навичок та вмінь говоріння в експериментальних групах інженерів ВАТ ПБК “Славутич” та ВАТ “Запоріжтрансформатор” виявилися однаково високими. Результати інженерів контрольних груп були відповідно нижчими на 10-20%.

Необхідно зазначити, що більш високі результати інженерів експериментальних груп були досягнуті за рахунок поетапно-концентричної організації навчання, що зробило можливим швидкий розвиток мовленнєвих навичок у професійно-орієнтованому контексті за досить стислий час (один навчальний рік) у порівнянні з двома роками поурочного навчання інженерів контрольних груп. У ході експерименту виявилось, що організація навчання засобами інтенсивної методики є більш ефективною для формування всіх мовленнєвих навичок та вмінь, але особливо говоріння, читання та аудіювання. Це можна пояснити перевагами інтенсивної методики, яка дозволяє активізувати можливості кожного інженера в колективі, об'єднаному спільною трудовою діяльністю [4]. Спільна професійна тематика, спільні проблеми для обговорення, спеціальний лексичний матеріал роблять можливим швидкий розвиток навичок та вмінь говоріння в професійно-орієнтованому контексті за один навчальний рік. Велике значення для форсованого розвитку навичок та вмінь говоріння має створення іншомовного навчального середовища, що стає можливим тільки в умовах інтенсивного навчання. У контрольних групах інженерів створення подібного іншомовного середовища є досить проблематичним.

Отже, перевірка ефективності навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови на ВАТ ПБК “Славутич” і ВАТ “Запоріжтрансформатор” показала, що за своєю ефективністю навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови засобами інтенсивної методики вигідно відрізняється від загальної моделі навчального процесу, яка звичайно застосовується для дорослих груп і складається з поурочних занять переважно у вечірній час. Результати підсумкового контролю показали, що більшість інженерів, які пройшли професійно-орієнтовану іншомовну підготовку засобами інтенсивного навчання, швидко досягли практичної мети навчання - використання професійно-орієнтованої англійської мови на рівні незалежного користувача.

Таким чином, результати підсумкового контролю мовленнєвих навичок та вмій в експериментальних групах інженерів ВАТ ПБК “Славутич” та ВАТ “Запоріжтрансформатор”, які навчалися професійно-орієнтованої англійської мови засобами інтенсивної методики, виявилися вищими ніж результати інженерів контрольних груп, які навчалися лише у звичайному поурочному режимі. Це свідчить про переваги інтенсивного методу, який надав можливість створення стійкого англомовного професійного середовища для комунікативного навчання, що в комплексі з іншими факторами мало велике значення для розвитку мовленнєвих вмій інженерів, особливо говоріння. У контрольних групах, які розвивали свої мовленнєві навички та вміння в звичайному режимі поурочного навчання, створення подібного стійкого іншомовного середовища для навчання професійно-орієнтованої англійської мови виглядало досить проблематичним. Опрацьовані результати підсумкових тестів довели ефективність інтенсивної методики підготовки інженерів ВАТ “Запоріжтрансформатор” та ВАТ ПБК “Славутич”. Кількісні характеристики обсягу ділової та спеціальної інформації, наданою інженерами під час тестування, свідчать про практичне володіння інженерами мовленнєвими вміннями на рівні, достатньому для здійснення англомовного спілкування в професійних ситуаціях, що відповідає практичній меті навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тарнопольский О.Б. Методика обучения английскому языку: учеб. пособ. / О.Б. Тарнопольский, С.П. Кожушко. – К.: Ленвіт, 2004. – 192 с.
2. Лозанов Г. Предпосылки построения общей теории внушения (глава из книги Суггестология) // Методика преподавания иностранных языков за рубежом / Г. Лозанов; пер. с болгар. И. Поповой. – М.: Прогресс, 1976. – Вып. 2. – С. 195-225.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підруч. / [під кер. С.Ю. Ніколаєвої]. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
4. Александров В.М. Організаційні форми англомовної підготовки інженерів засобами інтенсивної методики // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. / В.М. Александров – Запоріжжя, 2007. – Вип. 44. – С. 8-17.
5. Китайгородская Г.А. Новые подходы к обучению иностранным языкам / Г.А. Китайгородская // Вестник МГУ. – 1998. – №1. – С. 32-39. – (Серия 19: «Лингвистика и межкультурная коммуникация»).
6. Корнева З.М. Навчання студентів економічного профілю вищих навчальних закладів України ділової англійської мови за методикою “занурення” / З.М. Корнева // Іноземні мови. – 2004. – №4. – С. 54-57.

УДК 378.937 : 37.017.4

ЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Александрова О.Ф., аспірант

Запорізький національний університет

Стаття висвітлює результати дослідження сформованості смисложиттєвих орієнтацій майбутніх вчителів та необхідність формування в них гуманістичних цінностей як основи їхньої професійної діяльності.

Ключові слова: ціннісні орієнтації, життєві цінності, життєві цілі, гуманістичні педагогічні цінності.

Александрова Е.Ф. ЖИЗНЕННЫЕ ЦЕННОСТИ ЛИЧНОСТИ КАК ПРЕДПОСЫЛКА ФОРМИРОВАНИЯ ГУМАНИСТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья освещает результаты исследования сформированности смысловых ценностей будущих учителей и необходимость формирования у них гуманистических ценностей как основы профессиональной деятельности.

Ключевые слова: ценностные ориентации, жизненные ценности, жизненные цели, гуманистические педагогические ценности.